

komplexní inspekční činnosti nabízí příprava formuláře pro přípravnou fázi inspekční činnosti na základě dat ČŠI a MŠMT, která mohou sloužit jako podklad ke kladení otázek. Například velké rozdíly ve výsledcích žáků paralelních tříd daného ročníku v rámci ověřujícího testování ČŠI může indikovat uplatňování vnější diferenciaci, která může být prováděna i na základě hůře odhalitelných mechanismů volby. V neposlední řadě ze zkušeností získaných na základě hodnocení dosavadních dvou let uplatňování kritérií kvalitní škola a jejich číselného hodnocení v systému InspIS vyplývá, že je nesmírně důležité inspektory vzdělávat a usilovat o jejich sladování v používání metodiky napříč krajskými inspektoráty.

Silné stránky

ČŠI se velmi podrobně věnuje zjišťování rozmanitých aspektů týkajících se rovných příležitostí. Hodnocení spravedlivosti má významné postavení v rámci kritérií kvalitní školy, v nichž je vyčleněno jako samostatná oblast, přičemž oblast rovnosti příležitostí měla i v předešlých kritériích hodnocení ČŠI takto zásadní postavení. Komplexní popis oblasti 6 i širě používaných nástrojů k jejímu hodnocení má potenciální přínos pro vedení škol (osvětová role kritérií) i poskytování užitečné zpětné vazby (v případě dobrého hodnocení).

Slabé stránky

Zjišťování nemá ucelenou koncepci. Školy nedostávají systematizovanou informaci o tom, jak ČŠI vnímá jejich školu z hlediska zajišťování rovných příležitostí. Tato informace se školám dostává v hodnocení na základě kritérií kvalitní školy, není však jasné, jak informace zjišťované prostřednictvím formulářů do kritérií vstupují. Do nedávné doby navíc školy číselné hodnocení jednotlivých kritérií ani nedostávaly.

ČŠI opírá hodnocení o fragmenty, které byly původně součástí jiných nástrojů a jejich zařazení do inspekčních formulářů působí poněkud násilně. Otázky jsou značně detailní a pro inspektory mnohdy těžko uchopitelné. Velká část inspektorů rovněž nechápe smysl a význam otázek, což pravděpodobně vede k jejich formálnímu uchopení a zároveň k tomu, že se inspektoři nestávají autentickými nositeli tématu rovných příležitostí ve vztahu k pedagogům.

Hrozby

Pokud inspektoři nebudou dobře rozumět významu a obsahu položek pro hodnocení spravedlivosti, je nebezpečí, že budou aspekty spravedlivosti hodnotit pouze formálně. Tím bude promrhána příležitost, aby inspektoři fungovali jako ambasadoři spravedlivosti ve vzdělávání, a zároveň bude docházet k tomu, že nezachytí nežádoucí jevy, k jejichž odhalení mají unikátní příležitost.

Příležitosti

Inspekční formuláře již nějakou dobu fungují v současné podobě. V rámci seminářů ke kritériím, v rámci interního připomínkového procesu a v rámci virtuálních hospitací bylo shromážděno mnoho informací o obtížích, které inspektorům způsobuje současná podoba formulářů. Dále byly shromážděny údaje o tom, jak inspektoři rozmanité aspekty fakticky hodnotí. Zkušenosti je možno zhodnotit v revizi stávajících nástrojů a jejich harmonizaci, a v případném doplnění dalších nástrojů sběru dat, což je plánovaný další krok týmu, který připravuje tuto zprávu.

Je zřejmé, že některá inspekční kritéria v oblasti rovných příležitostí mají nejasnou oporu v zákoně. Evidentní potřeba poskytnout inspektorům jasné zadání a bezrozporně definovat kvalitu by se mohla stát impulsem pro úpravu legislativních dokumentů tak, aby bylo zřejmé, zda vůbec a případně za jakých podmínek mohou školy tvořit výběrové třídy a přijímat do nich žáky.